

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Sisäinen turvallisuus | Sisäministeriön julkaisuja 2022:36

Kansallinen terrorismintorjunnan strategia 2022–2025

Sisäministeriön julkaisuja 2022:36

Kansallinen terrorismintorjunnan strategia 2022–2025

Sisäministeriö Helsinki 2022

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Julkaisumyynti

Beställningar av publikationer

**Valtioneuvoston
verkkokirjakauppa**

Statsrådets
nätbokhandel

vnjulkaisumyynti.fi

Sisäministeriö

CC BY-SA 4.0

ISBN pdf: 978-952-324-570-9

ISSN pdf: 2490-077X

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2022

Kansallinen terrorismintorjunnan strategia 2022–2025

Sisäministeriön julkaisuja 2022:36

Teema

Sisäinen turvallisuus

Julkaisija

Sisäministeriö

Yhteisötekijä

Sisäministeriö

Kieli

suomi

Sivumäärä

27

Tiivistelmä

Kansallinen terrorismintorjunnan strategia ohjaa Suomen toimintaa kansallisesti ja kansainvälisesti terrorismintorjunnassa. Strategiassa vahvistetaan terrorismintorjunnan strategiset tavoitteet ja toimenpiteet.

Kansallisella strategialla vastataan vaatimuksiin, joita muuttuva toimintaympäristö ja jatkuvasti kasvanut terrorismin uhka asettavat terrorismintorjunnalle. Strategialla tuetaan pitkäjänteistä ja laajaa yhteistyötä kaikkien terrorismintorjuntaan osallistuvien välillä. Terrorismin ja siihen johtavan väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin torjunta osana kansainvälistä turvallisuus- ja kehitysyhteistyötä turvaa Suomen kansallisia etuja sekä edistää Suomen ja suomalaisten turvallisuutta.

Terrorismin ennalta estämisen tavoitteena on puuttua terrorismin taustasyihin. Terrorismit rikoksia ennalta estetään ja paljastetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa sekä toteutetaan rikosvastuu. Yhteiskunnan toimintakykyä ja palautumista normaalitilaan mahdollisen terrorismitorjunnan seurauksista vahvistetaan varautumisella. Viranomaisviestintä tukee terrorismintorjuntaa tunnistamalla terrorismiin kannustavia narratiiveja ja puuttumalla niihin.

Strategia korostaa oikeusvaltioperiaatteen sekä perus- ja ihmisoikeuksien kunnioittamista myös terrorismintorjunnassa.

Sisäministeriö seuraa strategian toteutumista ja laatii väliraportin vuonna 2024.

Asiasanat

terrorismi, yleinen järjestys, turvallisuus, kansallinen turvallisuus, sisäinen turvallisuus, strategiat, valtioneuvoston periaatepäätökset

ISBN PDF

978-952-324-570-9

ISSN PDF

2490-077X

Asianumero

VN/6302/2021

Hankenumero

Julkaisun osoite

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-570-9>

Nationell strategi för bekämpning av terrorism 2022–2025

Inrikesministeriets publikationer 2022:36		Tema	Inre säkerhet
Utgivare	Inrikesministeriet		
Utarbetad av	Inrikesministeriet		
Språk	finska	Sidantal	27

Referat

Den nationella strategin för bekämpning av terrorism styr Finlands verksamhet nationellt och internationellt vid terrorismbekämpningen. I strategin fastställs de strategiska målen och åtgärderna för terrorismbekämpningen.

Genom den nationella strategin bemöts de krav som den föränderliga omvärlden och det kontinuerligt ökade hotet om terrorism ställer på terrorismbekämpningen. Genom strategin stöds långsiktigt och omfattande samarbete mellan alla som deltar i terrorismbekämpningen. Bekämpningen av terrorism och av våldsbejakande radikaliserings och extremism som leder till terrorism tryggar som en del av det internationella säkerhets- och utvecklingsarbetet Finlands nationella intressen samt främjar Finlands och finländarnas säkerhet.

Målet för förebyggandet av terrorism är att ingripa i orsakerna till terrorism. Terroristbrott förebyggs och avslöjas i ett så tidigt skede som möjligt och det straffrättsliga ansvaret realiseras. Samhällets funktionsförmåga och återgång till normaltillstånd efter ett eventuellt terroristbrott stärks genom beredskap. Myndighetskommunikationen stödjer kampen mot terrorism genom att identifiera narrativer som uppmuntrar till terrorism och ingripa i dem.

Strategin betonar respekt för rättsstatsprincipen samt de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna även vid terrorismbekämpningen.

Inrikesministeriet följer genomförandet av den nationella strategin för bekämpning av terrorism och kommer att utarbeta en halvtidsrapport 2024.

Nyckelord terrorism, allmän ordning, säkerhet, nationell säkerhet, inre säkerhet, strategier, statsrådets principbeslut

ISBN PDF	978-952-324-570-9	ISSN PDF	2490-077X
Ärendenummer	VN/6302/2021	Projektnummer	

URN-adress <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-570-9>

National Counter-Terrorism Strategy 2022–2025

Publications of the Ministry of the Interior 2022:36 **Subject** Internal security

Publisher Ministry of the Interior

Group author Ministry of the Interior

Language Finnish **Pages** 27

Abstract

The National Counter-Terrorism Strategy guides Finland's counter-terrorism activities both nationally and internationally. Finland's counter-terrorism strategic objectives and actions are laid down in the Strategy.

With its National Counter-Terrorism Strategy, Finland responds to the demands presented to counter-terrorism activities by a changing operating environment and the threat of terrorism that has constantly been on the rise. The Strategy supports sustained and broad cooperation among all those involved in counter-terrorism. As part of its international security and development cooperation, Finland combats terrorism and the violent radicalisation and extremism that lead to it. This safeguards Finland's national interests and fosters the safety and security of our country and its population.

The aim in preventing terrorism is to address the underlying causes of terrorism. Terrorist offences are prevented and detected as early as possible and criminal liability is enforced. Society's capacity and recovery in the aftermath of a possible terrorist offence are strengthened through preparedness. Communications by the authorities support counter-terrorism by identifying narratives that encourage terrorism and addressing these.

The Strategy underscores the importance of respect for the rule of law as well as for fundamental and human rights also in counter-terrorism.

The Ministry of the Interior monitors achievement of the Strategy's objectives and will prepare an interim report in 2024.

Keywords terrorism, public order, security, national security, internal security, strategies, government resolutions

ISBN PDF 978-952-324-570-9

Reference number VN/6302/2021

ISSN PDF 2490-077X

Project number

URN address <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-570-9>

Sisältö

Johdanto/lukijalle	7
1 Nykytila	9
1.1 Globaali terrorismin tilannekuva.....	9
1.2 Terrorismin tulevaisuusarvio 2022–2025	11
1.3 Suomeen ja Suomen etuihin kohdistuva terrorismin uhka	12
1.4 Kansainvälinen ja Euroopan unionin terrorismintorjunta	12
1.5 Terrorismintorjunta Suomessa	14
1.6 Viestintä terrorismintorjunnassa	17
2 Strategian tavoitteet	18
2.1 Ennalta estäminen	18
2.2 Toiminnallinen vaste	18
2.3 Varautuminen.....	19
2.4 Häiriötilanteiden hallinta.....	19
2.5 Oikeusvaltio terrorismintorjunnassa.....	19
Liite. Strategiset toimenpiteet	20

JOHDANTO/LUKIJALLE

Terrorismi on kansainvälinen ja muuntuva ilmiö. Laillista yhteiskuntajärjestystä väkivallalla horjuttamaan pyrkivänä toimintana ja rajat ylittävänä luonteensa vuoksi terrorismi on uhka suomalaiselle yhteiskunnalle ja Suomen eduille. Oikeusvaltiona ja kansainvälisen yhteisön jäsenenä Suomi on sitoutunut toimiin, joilla terrorismia torjutaan eri tavoin. Yksilön perus- ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen varmistaminen, demokratian vahvistaminen ja turvallisuusviranomaisten yhteistyö ovat esimerkkejä terrorismintorjunnan monista ulottuvuuksista.

Kansallinen terrorismintorjunnan strategia 2022–2025 on järjestyksessä neljäs terrorismintorjuntaa ohjaava valtioneuvostotasoinen asiakirja. Strategian tavoitteena on vahvistaa olemassa olevia yhteistyön malleja sekä tukea uusien toimintatapojen luomista. Kiristyneessä valtiontalouden tilanteessa kaikkien terrorismintorjuntaan osallistuvien toiminnan yhdenmukaisuus, suunnitelmallisuus ja pitkäjänteisyys ovat ehdottomia edellytyksiä onnistumiselle.

Uusi strategia tunnistaa aiempien strategioiden tavoin terrorismintorjunnan tiiviin yhteyden muihin strategisen tason ohjausasiakirjoihin. Näistä olennaisimpina esimerkkejä ovat sisäisen turvallisuuden strategia, sisäisen turvallisuuden selonteko, ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko, puolustuselonteko, yhteiskunnan turvallisuusstrategia ja Suomen kyberturvallisuusstrategia 2019. Terrorismintorjunnan strategian tavoitteet ja toimenpiteet on yhdenmukaistettu vastaamaan mainittujen strategioiden ja niiden perusteella laadittujen toimenpideohjelmien sisältöä.

YK:n turvallisuusneuvoston keskeisimmät terrorismintorjuntaa koskevat päätöslauselmat, YK:n terrorisminvastainen strategia (A/RES/60/288) ja Euroopan komission terrorisminvastainen ohjelma (COM(2020) 795 final) linjaavat terrorismintorjuntaa kansainvälisellä tasolla. Uudella strategialla pyritään vastaamaan näiden kansainvälisten ohjausasiakirjojen vaatimuksiin.

Esimerkkinä kansainvälisten ohjausasiakirjojen konkreettisesta vaikutuksesta on YK:n turvallisuusneuvoston terrorisminvastaisen komitean toimeenpanevan sihteeristön (CTED) vuonna 2019 suorittama kansallisen terrorismintorjunnan strategian 2018–2021 arviointi. Arviointiraportissa strategian ansioiksi on todettu tasapainotettu ja monialainen lähestymistapa, yhteistyön merkityksen korostaminen ja oikeusvaltioperiaatteen

kunnioittaminen. Uusi strategia jatkaa näiden asioiden tärkeyden korostamista ja niiden toteutumista edistävien toimintatapojen vahvistamista.

Sisäministeriö vastaa kansallisen terrorismintorjunnan strategian päivittämisestä ja seuraa tavoitteiden toteutumista.

Krista Mikkonen

Sisäministeri

1 Nykytila

1.1 Globaali terrorismin tilannekuva

Radikaali-islamistisen terrorismin uhka on maailmanlaajuisesti edelleen merkittävä, ja länsimaissa äärioikeistolaisen terrorismin uhka on aiempaa korkeampi. Suurimman terrori-iskun uhkan länsimaissa aiheuttavat äärioikeistolaista tai radikaali-islamistista ideologiaa kannattavat yksittäiset toimijat tai pienryhmät. Yleisimpiä tekotapoja ovat yksinkertaisesti toteutettavat iskut ja tekovälineinä helposti saatavilla olevat välineet, kuten teräaseet ja ajoneuvot, mutta myös ampuma-aseiden ja räjähteiden käyttö on jatkuvaa etenkin eri konfliktialueilla. Ajoneuvojen rinnalle räjähd- ja asekuormien kuljettamisessa ovat tulleet muun muassa miehittämättömät ilma-alukset sekä erilaiset improvisoidut järjestelmät. Terroristiset toimijat sopeutuvat teknologiseen kehitykseen, ja terroristisia ryhmittymiä muodostuu myös virtuaalimaailmassa siten, että jäsenet eivät välttämättä ole koskaan tavanneet toisiaan.

Radikaali-islamistiset terroristijärjestöt ovat hyödyntäneet verkkoympäristöä vuosina 2018–2021. Niiden verkko-toiminnassa korostuvat propagandan levittäminen, rekrytointi ja verkostoituminen. Lisäksi esimerkiksi terroristijärjestö Isis on kannustanut tukijoitaan toteuttamaan erilaisia verkko-operaatioita. Isis-järjestöön tai sen tukijoihin yhdistetyissä verkko-operaatioissa on vuoden 2016 jälkeen murtauduttu sähköpostijärjestelmiin, julkaistu varastettuja henkilötietoja ja toteutettu palvelunestohyökkäyksiä eri puolilla maailmaa. Suuri osa verkossa olevasta radikaali-islamistisesta terroristisesta sisällöstä on eri terroristijärjestöjen kannattajien levittämää.

Länsimaissa äärioikeistolaisen terrorismin uhka on näkynyt viime vuosina useina iskuina ja iskuhankkeina. Kansainvälisesti sekä äärioikeistolaiset iskijät että terroristista toimintaa kannattavat löyhät ryhmittymät ovat aktiivisesti hyödyntäneet internetiä propagandan levittämiseen, rekrytointiin ja verkostoitumiseen. Onnistuneiden äärioikeistolaisten terrori-iskujen inspiraatiovaikutus on merkittävä. Iskujen ja niiden tekijöiden ihannoiti on osa eri verkkoalustoilla elävää kansainvälistä äärioikeistolaista alakulttuuria. Toimintaan kuuluu avoin poliittiseen väkivaltaan yllyttäminen. Esimerkiksi Uudessa-Seelannissa tapahtunut Christchurchin terrori-isku on noussut väkivaltaisen äärioikeiston piirissä ihailun kohteeksi ja sen vaikutus on nähty myöhemmissä äärioikeistolaisissa iskuissa Euroopassa ja Yhdysvalloissa. Viime vuosina äärioikeistolaisten terrori-iskujen tekijät ovat tyypillisesti toimineet virallisten tai järjestäytyneiden liikkeiden ja ryhmien ulkopuolella.

Tällä hetkellä merkittävimmän kansainvälisen radikaali-islamistisen terrorismin uhkan muodostavat Isis ja al-Qaida. Vierastaistelijailmiö on lisännyt ja vahvistanut radikaali-islamististen toimijoiden kansainvälisiä yhteyksiä. Kansainvälinen Isisin vastainen koalitio, jonka toimintaan Suomi aktiivisesti osallistuu, on heikentänyt Isisin toimintakykyä sen huippuvuosista, mutta järjestö toimii edelleen aktiivisesti konfliktialueilla Lähi-idässä, Afrikassa ja Aasiassa. Länsimaiden vetäytyminen Afganistanista ja maan päätyminen Talibanin hallintaan on propagandavoitto globaalille radikaali-islamistiselle liikehdinnälle. Tilannekehitys hyödyttää erityisesti al-Qaidaa, joka on ollut pitkään läsnä alueella. Myös Isisin alueellinen haara "Islamilaisen valtion Khorasanin provinssi" (ISKP) hyötyy Afganistanin heikentyvästä turvallisuustilanteesta. Isisin ja al-Qaidan kyky ohjata terroristista toimintaa länsimaissa on heikentynyt vuosina 2018–2021. Ne kuitenkin edelleen kehottavat kannattajiaan iskuihin myös länsimaissa.

Muiden terrorististen toimijoiden aiheuttama uhka länsimaissa on matala. Äärivasemmistolaiset ja anarkistiset väkivaltaiset iskut aiheuttavat pääosin materiaalisia vahinkoja, ja iskut kohdistuvat yleensä liike-elämään ja valtiollisiin kohteisiin. Länsimaissa tuetaan eri aseellisia toimijoita eri puolilla maailmaa. Esimerkiksi Syyrian konfliktialueelle on matkustanut vapaaehtoisia, jotka ovat liittyneet myös kurditaustaisiin aseellisiin järjestöihin ja osallistuneet alueella taisteluihin. Separatistinen terrorismi on luonteeltaan hyvin paikallista eikä muodosta laajaa uhkaa länsimaissa.

Euroopassa esiintyy kansainvälisen terrorismin tukitoimintaa, kuten rahoituksen keräämistä, rekrytointia ja propagandan levittämistä. Konfliktialueille matkustaminen ja sen edistäminen ovat vähentyneet viime vuosina. Vuosina 2018–2021 länsimaihin on palannut konfliktialueille matkustaneita henkilöitä ja heidän perheenjäseniään. Näitä henkilöitä on myös vangittu ja tuomittu useissa Euroopan maissa terrorismirikoksissa.

Terroristiryhmien ja järjestäytyneiden rikollisryhmien tavoitteet eroavat merkittävästi toisistaan eikä niiden välillä ole yleensä vakiintunutta yhteistyötä. Niiden verkostot voivat kuitenkin ajoittain limittyä esimerkiksi laittomien aseiden kaupassa. Yksilötason yhteyksiä terrorismin ja järjestäytyneiden rikollisuuden välillä voi muodostua esimerkiksi vankiloissa.

Koronaviruspandemian ja siitä aiheutuneen taloudellisen ja sosiaalisen kriisin vaikutusta terrorismiin on vaikea arvioida täsmällisesti. Pandemia ei ole tuonut merkittäviä muutoksia terrorismin tekotapoihin. Valtioiden väliset ja sisäiset matkustus- ja liikkumisrajoitukset ovat vaikeuttaneet terroristien liikkumista ja fyysisiä tapaamisia. Tämän seurauksena terroristisessa tarkoituksessa tapahtuvaa yhteydenpitoa on siirtynyt internetiin ja siellä toimiviin verkostoihin. Pandemian voi olettaa lisänneen yhteiskunnan polarisaatiota ja jyrkentäneen asenteita. Pandemia on pyritty valjastamaan erilaisten, entuudestaan olemassa olleiden väkivaltaisten narratiivien tueksi. Tämä on voinut yksilötasolla toimia ylimääräisenä kannustimena hyväksyä tai osallistua terroristiseen toimintaan ja näin lisänneen

terrorismin kasvualustoja. Viranomaisten toimintakyky terrorismintorjunnassa on pystytty säilyttämään huolimatta pandemian vaikutuksista.

1.2 Terrorismin tulevaisuusarvio 2022–2025

Vuosina 2022–2025 todennäköisesti suurimman terrori-iskun uhkan Euroopassa muodostavat äärioikeistolaista tai radikaali-islamistista ideologiaa kannattavat yksittäiset toimijat tai pienryhmät. Euroopassa todennäköisimpiä ovat yksinkertaisesti toteutettavat iskut, joissa käytetään helposti saatavilla olevia tekovälineitä. Myös ampuma-aseiden ja räjähteiden käyttö on mahdollista. Kansainvälisesti merkittävät tapahtumat sekä niiden saama mediahuomio ja mahdollinen yhteiskunnallisen vastakkainasettelun kiristyminen toimivat mahdollisesti laukaisevana tekijänä terrori-iskuille.

Länsimaissa äärioikeistolaisen terrorismin uhka on todennäköisesti vakiintumassa. On epätodennäköistä, että äärioikeistolaiseen terroristiseen toimintaympäristöön muodostuu yhteen kokoavaa keskusjohtoista toimijaa, vaan toiminta perustuu edelleen virtuaalisessa ympäristössä tapahtuvaan verkostoitumiseen ja löyhiin ryhmittymiin. On mahdollista, että länsimaissa äärioikeistoon kytkeytyvien terrorististen hankkeiden määrä jatkaa kasvua viime vuosien tapaan. Äärioikeiston lisääntyvä toiminta mahdollisesti lisää väkivaltaisten reaktioiden uhkaa muiden ääriliikkeiden keskuudessa.

Globaalisti toimivien radikaali-islamististen terroristijärjestöjen kyky ohjata iskuja Euroopassa säilyy todennäköisesti heikkona. Radikaali-islamistinen ideologia säilyttää vetovoimansa. Isis ja al-Qaida pysyvät todennäköisesti merkittävimpinä kansainvälisinä radikaali-islamistisina terroristijärjestöinä, mutta uusien kokoavien ryhmien muodostuminen on mahdollista. Samanaikaisesti länsimaissa mahdollisesti lisääntyy näihin järjestöihin kytkeytymättömien löyhien verkostojen merkitys. Isisin ja al-Qaidan toiminta keskittyy edelleen konfliktialueille, etenkin Lähi-itään ja Saharan eteläpuoleiseen Afrikkaan. Konfliktialueille matkustaneita henkilöitä palaa lähtömaihinsa, mutta on todennäköistä, että osa heistä jaa konfliktialueille.

Afganistanin tapahtumat inspiroivat radikaali-islamistisia toimijoita eri tavoin. Maa todennäköisesti säilyy otollisena toimintaympäristönä terroristisille toimijoille. Heikentyvä turvallisuustilanne todennäköisesti aiheuttaa pakolaisuutta. Osa pakolaisista mahdollisesti suuntaa kohti Eurooppaa, mikä voi aiheuttaa vastakkainasettelua alueen yhteiskunnissa. Suurin osa Afganistanista peräisin olevista pakolaisista kuitenkin jää Afganistanin lähi-alueille Pakistaniin ja Iraniin.

On todennäköistä, että terroristiset toimijat sopeutuvat edelleen teknologian kehitykseen ja esimerkiksi ottavat käyttöön uusia viestintä- ja rahansiirtosovelluksia joustavasti ja

nopeasti. Samanaikaisesti terroristisiin ääritoumijoihin kohdistuvat vastatoimet esimerkiksi erilaisilla sosiaalisen median alustoilla todennäköisesti tehostuvat.

Koronaviruspandemian kaltaisilla ilmiöillä voi olla voimakkaita alueellisia vaikutuksia terrorismin tilannekuvaan. Esimerkiksi länsimaissa koronaviruksen aiheuttamia rajoitteita vastaan suunnatut mielenosoitukset ovat tarjonneet myös vaihtoehdoisen kanavan radikalismille ja kasvualustan salaliittoteoreettisille näkemyksille ja niihin liittyvälle liikehdinnälle.

1.3 Suomeen ja Suomen etuihin kohdistuva terrorismin uhka

Terrorismin uhka Suomessa on suojelupoliisin arvion mukaan neliportaisen asteikon tasolla kaksi eli kohonnut. Uhkataso on säilynyt ennallaan vuodesta 2017, mutta viimeaikaisen kehityksen perusteella äärioikeiston uhka on aiempaa huolestuttavampi.

Suurimman terrori-iskun uhkan aiheuttavat äärioikeistolaista tai radikaali-islamistista ideologiaa kannattavat yksittäiset toimijat tai pienryhmät. Todennäköisimpiä ovat yksinkertaisesti toteutettavat iskut ja helposti saatavilla olevat tekovälineet, kuten teräaseet ja ajoneuvot, mutta myös ampuma-aseiden ja räjähteiden käyttö on mahdollista. Konfliktialueilla toimivien terroristijärjestöjen ulkomailta käsin järjestämien iskujen uhka on matala Suomessa.

Suomessa on merkittävää terrorismin tukitoimintaa. Terrorismin torjunnan kohdehenkilöiden lukumäärä strategian julkaisuhetkellä on noin 390. Moni kohdehenkilö on saanut aseellista koulutusta, osallistunut aseelliseen konfliktiin tai ilmaissut halua osallistua aseelliseen toimintaan. Kohdehenkilöiden lista ei ole pysyvä, vaan sille lisätään ja siltä poistetaan henkilöitä jatkuvasti.

1.4 Kansainvälinen ja Euroopan unionin terrorismintorjunta

Terrorismin torjunta edellyttää laaja-alaista kansainvälistä ja EU-yhteistyötä. Suomi osallistuu aktiivisesti terrorismin vastaiseen yhteistyöhön ja terrorismiin johtavan väkivaltaisen radikalisoitumisen ennalta estämiseen. Merkittävimpiä yhteistyön foorumeita ovat YK, EU, Euroopan neuvosto, ETYJ, Nato, kansainvälinen Isisin vastainen koalitio, Europol, Interpol, Eurojust sekä muut kansainväliset ja eurooppalaiset yhteydet mukaan lukien turvallisuus- ja tiedustelupalvelujen terrorismintorjuntayhteistyö. Joukkotuhousoseiden leviämisen estämiseen liittyvät asevalvontaregiimit, järjestelyt ja kansainvälinen yhteistyö ovat tärkeä osa terrorismintorjuntaa.

Euroopan unioni on Suomelle tärkeä vaikutuskanava ja turvallisuusyhteisö, jonka terrorisminvastainen ulkosuhdetyö ja jäsenmaiden sisäisen turvallisuuden toimet lisäävät kykyä torjua ja ennalta estää terrorismia. Kansainvälisen yhteisön aktiivisena jäsenenä Suomi kykenee turvaamaan ulko- ja turvallisuuspolitiikan keinoin kansalliset etunsa ja osaltaan edistämään kansainvälistä turvallisuusyhteistyötä. Suomi on sitoutunut YK:ssa ja EU:ssa hyväksytyyn lähtökohtaan, jonka mukaan kansainväliset ja kansalliset terrorismintorjuntatoimet on toteutettava noudattaen kansainvälisen oikeuden velvoitteita mukaan lukien kansainväliset ihmisoikeusvelvoitteet, kansainvälinen humanitaarinen oikeus ja kansainvälinen pakolaisoikeus.

Monenkeskisessä yhteistyössä Suomi pyrkii myös terroristiryhmien toimintaedellytysten vähentämiseen niiden toimialueilla sekä yhteistyöhön terrorismin taustasyihin vaikuttamiseksi erityisesti alueilla, joilla Suomeen kohdistuvaa uhkaa syntyy.

Suomi on osapuolena lähes kaikissa keskeisissä terrorismin vastaisissa kansainvälisissä sopimuksissa. Lisäksi YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmilla voidaan määrätä terrorismintorjuntaan liittyviä toimia, esimerkiksi pakotteita. YK:n turvallisuusneuvoston Isisiin ja al-Qaidaan kohdistuvat pakotteet on pantu EU-säädöksiin toimeen myös Suomen osalta. Pakotteita täydentävät EU:n omat Isisiin ja al-Qaidaan kohdistamat pakotteet samoin kuin muut EU:n muut terrorisminvastaiset pakotteet. EU-säädösten mukaiset pakotteet ovat Suomessa täysimääräisesti voimassa. Suomen Nato-jäsenyyden liittymiskeskusteluissa heinäkuussa 2022 Suomi ilmoitti sitoutuvansa kaikkiin Naton linjauksiin ja toimiin terrorismin vastustamiseksi, mukaan lukien Naton vuonna 2021 päivitetty toimintasuunnitelma Naton roolin vahvistamiseksi kansainvälisen yhteisön terrorismin vastaisessa taistelussa.

Suomen kansainvälis- ja EU-poliittiset tavoitteet tukevat kokonaisvaltaista lähestymistapaa, jossa huomioidaan myös kohdemaan omien oikeusvaltioinstituutioiden ja turvallisuusrakenteiden kehittäminen ihmisoikeuksia kunnioittaen. Konfliktialueilla ja hauraissa valtioissa tehtävällä yhteistyöllä Suomi pyrkii yhdessä muiden avunantajamaiden, EU:n ja kansainvälisten toimijoiden kanssa vahvistamaan yhteiskuntien toimintakykyä ja samalla kykyä vastata terrorismin taustasyihin. Kriisinhallintatoiminnan tavoitteena on konfliktitilanteiden vakauttaminen ja maan oikeus- ja turvallisuusviranomaisten toiminnan kehittäminen ja vahvistaminen, mikä vähentää osaltaan terroristiryhmien toiminnalle otollisia olosuhteita.

Suomi on sitoutunut rankaisemattomuuden vastaiseen yhteistyöhön ja tukee rikosvastuun toteutumista terrorismirikoksista. Suomi jatkaa vahvaa tukea Kansainväliselle tuomioistuimelle (ICJ) ja Kansainväliselle rikostuomioistuimelle (ICC).

Terrorismin torjunta on olennainen osa Afrikan unionin rauhan ja turvallisuuden toimintaa, jota Suomi ja koko EU tukevat. Terrorismin ennalta estäminen ja torjunta kokonaisvaltaisen

yhteistyön ja kansainvälisen sekä EU:n kriisinhallinnan keinoin edistää myös Suomen ja suomalaisten turvallisuutta. Lisäksi Suomen rauhanvälitystoiminta sekä toiminta kulttuurien ja uskontojen välisen vuoropuhelun edistämiseksi tukevat tavoitteita yhteiskuntien vakauudesta ja turvallisuudesta.

Kansallinen turvallisuus on jäsenvaltioiden vastuulla. EU-yhteistyö on keskeinen toimintatapa useilla kansallisen turvallisuuden kannalta merkityksellisillä aloilla. Jäsenvaltioiden tiedustelutiedonvaihto tapahtuu EU:n rakenteiden ulkopuolella. Suomi osallistuu aikaisempaa tiiviimpään kansainväliseen tiedustelu- ja turvallisuuspalveluiden yhteistyöhön, jossa tärkeimmät kansainväliset yhteistyötahot ovat pohjoismaiset ja muut eurooppalaiset turvallisuus- ja tiedustelupalvelut. Suomi tekee yhteistyötä muiden EU-maiden kanssa muun muassa maahantulolupien väärinkäytön estämiseksi, mukaan lukien Schengen-alueelle saapuminen terroristisessa tarkoituksessa.

Eurooppalainen kehitys parantaa Rajavartiolaitoksen kykyä torjua terrorismia. Rajanylityksiin liittyvien EU-tietojärjestelmien kehittyminen ja erityisesti niihin liittyvä biometrinen tunnistaminen estää väärin henkilötietojen käyttöä ja parantaa henkilöiden luotettavaa tunnistamista. Rajavalvonnan tehokkuuden kannalta keskeisiä tietojärjestelmiä ovat rajanylitystietojärjestelmä EES, Euroopan matkustustieto- ja lupajärjestelmä ETIAS sekä uudistettava viisumitietojärjestelmä VIS. Lisäksi EU:ssa käydään neuvotteluja Eurodac-järjestelmän, johon rekisteröidään turvapaikanhakijat ja luvattomasti rajan ylittäneet henkilöt, uudistamisesta.

Tietojärjestelmien yhteentoimivuuskehityksen avulla varmistetaan, että henkilön identiteetti säilyy samana eri järjestelmissä ja kolmannen maan kansalaisten tunnistaminen on luotettavaa. EU-tietojärjestelmäkokonaisuuteen liittyy myös Schengenin tietojärjestelmä SIS:n kehittäminen, sisältäen muun muassa vierastaistelijoita koskevien kuulustusten syöttämisen järjestelmään. Kaikki edellä mainitut järjestelmät ja niiden sisältämä tieto on rajaviranomaisten käytössä rajanylityshetkellä. Rajaviranomaisten kykyä parantaa myös eurooppalaisen raja- ja merivartioston kehittyminen. Pysyvällä joukolla, jonka vahvuus kasvaa asteittain 10 000 henkilöön vuoteen 2027 mennessä, tuetaan ulkorajavalvontaa ja palautustoimintaa. Lisäksi jäsenvaltioiden rajavalvontaa tuetaan sekä rajavalvonta- ja viisumirahoitusvälineen että Frontexin kautta.

1.5 Terrorismintorjunta Suomessa

Suomessa terrorismintorjunta perustuu kaikkien viranomaisten ja yhteiskunnallisten toimijoiden yhteistyöhön ja kumppanuuteen. Ymmärrys eri toimijoiden toimintamahdollisuuksista ja voimavaroista, siihen perustuva yhteistyö, lakiin perustuvat toimivaltuudet sekä selkeä vastuunjako parantavat terrorismintorjunnan vaikuttavuutta kokonaisuutena.

Viranomaistoiminnan lisäksi yhteiskunnalle tärkeitä toiminnoista ja kohteista vastaavat tahot, kunnat ja kansalaisyhteiskunta tuottavat terrorismintorjunnassa tarvittavaa tietoa.

Poliisilla on päävastuu terrorismintorjunnasta. Poliisin kyky torjua terrorismia muodostuu suojelupoliisin terrorismin tiedustelukyvystä ja tilannekuvan ylläpitämisestä, paikallispoliisin kyvystä terroristisen toiminnan ennalta estämisessä ja toiminnallisesta vasteesta, keskusrikospoliisin kyvystä hankkia tietoa ja tutkia terroristisessa tarkoituksessa tehtyjä rikoksia sekä viranomaisyhteistyöstä. Rajavartiolaitos osallistuu terrorismintorjuntaan rajaturvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä ja tarvittaessa tukemalla poliisia erityishenkilöstöllä ja -kalustolla. Puolustusvoimat ja Tulli osallistuvat omilla toimialoillaan terrorismintorjuntaan.

Turvallisuusviranomaisen ulkopuolella pelastustoimi ylläpitää ja kehittää omaa valmiuttaan hallita terrori-iskujen seurauksia. Maahanmuuttoviraston rooli on ennalta estävä maahan pääsyyn, maassa oleskeluun sekä lupa- ja kansalaisuusasioiden päätöksenteon, henkilöllisyyden varmentamisen ja vastaanottokeskusjärjestelmän ylläpitämisen kautta. Rikosseuraamuslaitos tukee väkivaltaisen radikalisoitumisen ja terrorismin vastaisia toimia ennalta estämällä uusintarikollisuutta ja integroimalla rikostaustaisia yhteiskuntaan.

Terrorismintorjunnan painopiste on terrorismin ennalta estämisessä, jolla tarkoitetaan puuttumista taustasyihin, vaikuttimiin sekä muihin tekijöihin, jotka voivat johtaa väkivaltaiseen radikalisoitumiseen ja äärimmillään terroristiryhmiin värväytymiseen. Terrorismin ennalta estämisessä keskeistä on huomioida eri politiikoissa ja strategioissa puuttuminen yhteiskunnan polarisoitumiseen ja eriarvoistumiseen. Polarisoituminen ja syrjäytyminen lisäävät ulkopuolisuuden tunnetta, joka on kasvualusta väkivaltaiselle radikalisoitumiselle ja terrorismille.

Turvallisuusviranomaisille tämän strategian mukainen ennalta estäminen tarkoittaa viranomaistoimintaa rikoslain määrittelemien terrorismirikosten paljastamiseksi, estämiseksi ja selvittämiseksi mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Terroristisiin rikoksiin, terrorismiin liittyvien ilmiöiden kehittymiseen vakavampaan suuntaan ja Suomessa tapahtuvaan tai täältä ulkomaille suuntautuvaan terroristiseen toimintaan pyritään puuttumaan kattavalla tiedustelulla, tietojen ja havaintojen analyysillä, esitutkintatoimilla sekä kansallisella ja kansainvälisellä yhteistyöllä. Toiminnan tehokkuus edellyttää viranomaisten välisten johtamis- ja tilannekuvajärjestelmien kehittämistä pitkällä aikavälillä.

Rajaturvallisuuden ylläpitämiseen osoitetut voimavarat ja osaaminen tukevat terrorismintorjuntaa. Rajatarkastukset lentokentillä, satamissa ja maantierajanylityspaikoilla ovat keskeisessä roolissa terrorismiin liittyvien henkilöiden paljastamisessa ja seurannassa. Tullivarmuuden ja -turvallisuuden osalta rajat ylittävään tavaraliikenteeseen

ja käteisrahavirtoihin liittyvään rikollisuuteen puuttumisella voidaan osaltaan haitata terrorismin toimintaedellytyksiä.

Terrorismin rahoittamisen torjunnalla selvitetään terrorismin rahoitustapauksia, paljastetaan terrorismintorjunnan kohdehenkilöihin liittyviä verkostoja ja kartoitetaan terrorismin rahoituskeinoja. Valtioneuvosto on 29.4.2021 tehnyt periaatepäätöksen kansallisesta rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarviosta 2021 ja toimintasuunnitelmasta 2021–2023. Riskiarviossa kuvataan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen uhkia, haavoittuvuuksia ja riskejä, joita toimintasuunnitelman strategisten painopisteiden mukaisilla toimenpiteillä pyritään pienentämään. Yksi merkittävimmistä tavoitteista on aktiivisesti estää terrorismin rahoittamiseksi tehtävät varallisuuden siirrot ja suojata rahoitusjärjestelmää.

Terrorististen rikosten esitutkinnalla mahdollistetaan rikosvastuun toteutuminen syyttäjien ja tuomioistuinten ratkaisulla.

Terrorismiin varautumisessa ja häiriötilanteiden hallinnassa otetaan huomioon terrori-isku-uhrit ja varmistetaan, että uhrien tiedon, tuen ja avun tarpeisiin vastataan. Terrorismin uhrien tiedon- ja tuensaannin kehittämiseksi työskennelleen oikeusministeriön työryhmän ehdotuksilla voidaan kehittää terroristisen tilanteen jälkihoitoa uhrien osalta. Keskeisessä roolissa ovat suunnitelmallinen ja riittävä viestintä uhrien tavoittamiseksi sekä tehokas tiedonvaihto ja tehtävien koordinointi viranomaisten välillä. Varautumisessa ja häiriötilanteiden hallinnassa otetaan huomioon viranomaisten lisäksi kolmas sektori. Rikosuhripäivätyksessä luodaan suunnitelmallista valmiutta varten järjestelmä, jonka turvin palvelut pystytään käynnistämään nopealla aikataululla normaalien palveluaikojen ulkopuolella.

Varautuminen täydentää terrorismintorjunnan ennakoivaa luonnetta. Varautuminen luo edellytykset terrorismin aiheuttaman häiriötilanteen hallinnalle ja mahdollisimman nopealle palautumiselle yhteiskunnan normaalitilaan. Viranomaisten varautumisen ja käytännön toimintakyvyn tehokkuus riippuu henkilövoimavarojen lisäksi koulutuksesta, suorituskykyisestä välineistöstä ja ajantasaisesta lainsäädännöstä.

Viranomaiset ovat keskinäisriippuvaisia, joten voimavarojen ja osaamisen jakaminen on välttämätöntä. Virka-avun tehokkuus varmistetaan säännönmukaisella harjoittelulla, vakiintuneilla toimintatavoilla ja niiden toimivuuden arvioinnilla. Viranomaiset voivat tukea toisia viranomaisia Suomessa ja ulkomailla. EU:n yhteisvastuulausekkeen tilanteissa EU:n tai muiden EU:n jäsenvaltioiden apua voidaan pyytää suomalaisen viranomaisen tueksi ja sitä voidaan antaa EU:lle tai toisen EU:n jäsenvaltion viranomaiselle esimerkiksi poliisi- tai sotilaallisina voimavaroina. Keskinäisen avunannon lausekkeen tilanteissa apua voidaan pyytää tai sitä antaa muille EU:n jäsenvaltiolle. EU:n avunantomekanismeja, kuten unionin pelastuspalvelumekanismia, voidaan käyttää terrorismin jälkiseurausten

hoitamiseen. Terrorismirikoksen estämiseksi tai keskeyttämiseksi virka-apu poliisille voi edellytysten täyttyessä sisältää Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen sotavarusteiden tapahtuvaa asevoiman käyttöä.

1.6 Viestintä terrorismintorjunnassa

Terrori-iskun tapahtuessa on tärkeää, että viranomaisilla on kyky varoittaa ja ohjeistaa kansalaisia mahdollisimman nopeasti. Kattavalla ja ajantasaisella viranomaisviestinnällä voidaan estää vahinkoja ja pelastaa ihmishenkiä. Tämän vuoksi viranomaisten on operatiivisten suorituskykyjen lisäksi huomioitava viestinnän merkitys terrorismin tavoitteisiin kuuluvien levottomuuden ja vakavan pelon vaikutusten vähentämiseksi. Nopealla ja mahdollisimman avoimella viranomaisviestinnällä voidaan estää terrorististen päämäärien toteutuminen. Viranomaisviestinnässä käytetään valtioneuvoston kanslian viestinnän toimintamallia.

Terrori-iskun seurauksia yhteiskunnalle voidaan lieventää etukäteen suunnitelmallisella viestinnällä, jolla parannetaan tietoisuutta Suomeen kohdistuvasta terrorismin uhkasta ja sen taustoista. Viranomaistoiminnan painopisteen muuttuminen ja joidenkin viranomaispalvelujen saatavuuden heikkeneminen lisäävät tarvetta viestinnälle, mikäli uhka-arviota nostetaan korkealle tai erittäin korkealle tasolle.

Ennakoivalle viestinnälle on keskeistä torjua väärin tietojen leviäminen ja huolehtia keskustelun perustumisesta tosiasioihin. Tasapainoisella ja oikea-aikaisella viranomaisviestinnällä on mahdollista tunnistaa, seurata ja torjua vihaan ja väkivaltaan yllyttäviä viestejä. Yhteistyö kansalaisyhteiskunnan kanssa on keskeistä väkivaltaista radikalisoitumista ennalta estävässä viestinnässä, koska merkittävä osa terroristisesta propagandasta leviää internetissä ja sosiaalisessa mediassa. Myös väkivaltaiseen radikalisoitumiseen kohdistuvista viranomaisten ennalta estävistä toimenpiteistä on viestittävä. Samalla on huolehdittava, että viestintä on tasapainoista ja kohtelee kaikkia väestöryhmiä yhdenvertaisesti.

Suomi osallistuu myös kansainväliseen yhteistyöhön terroristisen viestinnän torjumiseksi. Esimerkiksi kansainvälisen Isisin vastaisen koalition yksi tavoite on seurata Isisin viestintää, torjua sen levittämään terroristista propagandaa sekä tarjota ääni maltillisille toimijoille ja pitää yllä keskustelua median edustajien kanssa.

2 Strategian tavoitteet

2.1 Ennalta estäminen

Terrorismintorjunnan tärkeimmät tavoitteet ovat terrorismin ennalta estäminen sekä hengen ja terveyden suojaaminen.

Terrorismintorjunnalla ylläpidetään kansallista turvallisuutta ennalta estämällä Suomessa tapahtuva, Suomen etuihin muualla kohdistuva tai Suomesta muualle suuntautuva terroristinen toiminta. Osallistamalla aktiivisesti kansainväliseen yhteistyöhön Suomi osaltaan torjuu terrorismia myös laajemmin.

Terrorismiin liittyvät ilmiöt Suomessa eivät kehity nykyistä vakavammiksi. Terrorismin taustasyitä, vaikuttimia ja terrorismin leviämiseen liittyviä tekijöitä ennalta estetään varhaisella uhkien tunnistamisella, puuttumisella riskitekijöihin ja lisäämällä tietoisuutta terrorismin uhkaan vaikuttavista tekijöistä. Toimet perustuvat yhteiseen tilannekuvaan ja sen perusteella muodostettuun yhteiseen tilanneymmärrykseen.

Terrorismia ja siihen johtavaa väkivaltaista radikalisoitumista ennalta estäviä toimenpiteitä toteutetaan kaikilla yhteiskunnan tasoilla. Viranomaiset tukevat ennalta estämistä kouluttamalla, tuottamalla tutkimusta, tiedottamalla ja antamalla asiantuntemustaan toimijoiden käyttöön.

2.2 Toiminnallinen vaste

Terrorismintorjunnan suorituskyky säilyy koko maassa korkeatasoisena ja kehittyy vastaamaan toimintaympäristön muutoksiin. Suorituskyky perustuu yhteisesti sovittuihin toimintatapoihin, joita harjoitellaan ja kehitetään säännöllisesti. Viranomaiset pitävät toisensa tietoisena suorituskykyjensä ja toimintatapojensa muutoksista.

Jokainen terrorismintorjuntaan osallistuva viranomainen edistää toimivaltuuksiensa rajoissa tiedonhankintaa, tiedonvaihtoa, analyysiä, kohdehenkilöiden valvontaa, terrorismin rahoittamisen torjuntaa sekä kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä.

Torjuntatoimissa painotetaan saumatonta tiedonvaihtoa. Terroristiseen toimintaan puututaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Viranomaisyhteistyön lisäksi viranomaisten, yhteisöjen ja kuntien välinen yhteistyö on avainasemassa. Yhteistyötä kehitetään jatkuvasti ja tiedonvaihdon esteitä poistetaan.

2.3 Varautuminen

Terrorismin aiheuttamat häiriöt yhteiskunnan tärkeille kohteille ja toiminnoille minimoidaan varautumisella, kohteiden ja oman toiminnan suojaamisella, viranomaisvalvonnalla, torjuntatoimenpiteillä, vasteella ja häiriötilanteiden hallinnalla.

Terrorismintorjunnassa huomioidaan varautuminen ulkomailla oleviin suomalaisiin tai Suomen etuihin kohdistuviin uhkiin.

Turvallisuusviranomaiset tehostavat yhteisten ja yhteensovitettujen suorituskykyjensä hyödyntämistä. Viranomaisten toimivaltuuksia ja operatiivista suorituskykyä ylläpidetään ja kehitetään pitkäjänteisesti.

2.4 Häiriötilanteiden hallinta

Häiriötilanteiden hallinnan suorituskyky pysyy koko maassa korkeatasoisena ja kehittyy vastaamaan toimintaympäristön muutoksiin.

Viranomaisten toimintamallit häiriötilanteiden hallinnassa perustuvat varautumiseen. Toimintamallit yhdenmukaistetaan ja niitä harjoitellaan ja kehitetään säännöllisesti.

Nopea ja aktiivinen viranomaisviestintä on osa häiriötilanteiden hallintaa ja estää lisävahingot.

2.5 Oikeusvaltio terrorismintorjunnassa

Suomi noudattaa oikeusvaltioperiaatetta sekä kunnioittaa perus- ja ihmisoikeuksia terrorismintorjunnassa. Perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen ja terrorismintorjunnan tehokkuus ovat tasapainossa yksilön ja yhteisön suojattavien etujen kannalta.

Suomi on kansainvälisessä terrorismintorjunnassa arvostettu ja luotettava toimija, joka noudattaa kansainvälisiä sitoumuksiaan. Suomi hyödyntää tehokkaasti käytettävissä olevat kansainväliset avunpyyntö- ja antomekanismit.

Rikosvastuun toteutuminen terrorismirikoksissa on tehokasta. Terrorismirikosten uhrien asema ja oikeudet huomioidaan täysimääräisesti.

Liite. Strategiset toimenpiteet

1. Terrorismin vastainen kansainvälinen ja EU:n ulkosuhteiden alla tehtävä yhteistyö

Suomi jatkaa kansainvälistä yhteistyötä terrorismin, väkivaltaisen ekstremismin ja väkivaltaisen radikalisoitumisen torjumiseksi osana kansallista ennaltaehkäisyä. Suomi osallistuu aktiivisesti kansainväliseen terrorismin vastaiseen yhteistyöhön ulko- ja turvallisuuspolitiikan keinoin, mukaan lukien kumppanuus- ja kehityspolitiikka sekä siviili- ja sotilaallinen kriisinhallinta. Suomen vahvistuva rauhanvälitystoiminta tukee tavoitetta yhteiskuntien vakaudesta ja turvallisuudesta. Lisäksi Suomi tukee ja edistää kulttuurien ja uskontojen välistä vuoropuhelua. Suomi tukee monenkeskisyttä ja sääntöpohjaisuutta terrorismin vastaisessa yhteistyössä.

Suomi tukee EU:n ulkosuhteiden toimenpiteitä terrorismin ja väkivaltaisen ekstremismin ennalta ehkäisemiseksi ja torjumiseksi sekä erityisesti toimia, joilla lisätään ulkopuolisten kumppanivaltioiden kykyä huolehtia perustoiminnoistaan, kuten turvallisuudesta ja ihmisoikeuksista sekä poliisi- ja oikeusvaltiotoimijoiden kouluttamisesta. Suomi vaikuttaa EU:n terrorismivastaisen toiminnan tehostamiseen ja kohdentamiseen yhdessä sovitulla tavalla.

Viranomaiset hyödyntävät EU:ssa tehtyjä aloitteita ja niistä saatuja tuloksia kansallisten toimenpiteiden kehittämisessä ja kohdentamisessa. Suomi vaikuttaa EU-tason lainsäädäntö- ja muihin hankkeisiin terrorismintorjunnan välineiden ja tiedonvaihtokanavien kehittämiseksi.

Päävastuutaho: ulkoministeriö

Muut vastuutahot: sisäministeriö, oikeusministeriö, puolustusministeriö, Puolustusvoimat

Aikataulu: jatkuva

2. Toiminta kansainvälisessä kriisinhallinnassa

Jatketaan aktiivista osallistumista siviilikriisinhallintaan ja sotilaalliseen kriisinhallintaan. Kriisinhallintaoperaatioihin osallistumalla edistetään osaltaan oikeusvaltioperiaatteen, demokratian, hyvän hallinnon ja ihmisoikeuksien toteutumista ja tuetaan kohdevaltioiden omien turvallisuus- ja oikeusviranomaisten suorituskykyjen kehittämistä. Toiminnalla vaikutetaan esimerkiksi pakolaisuuden ja radikalisoitumisen juurisyyhin kohdemaissa, joiden viranomaisten toimintakykyä vahvistamalla ennalta estetään rajat ylittävien uhkien ja ongelmien leviämistä.

Päävastuutaho: ulkoministeriö, puolustusministeriö, sisäministeriö

Muut vastuutahot: oikeusministeriö, Puolustusvoimat

Aikataulu: jatkuva

3. Ennalta estävä toiminta EU:n ulkorajoilla sekä kolmansissa maissa

Suomen rajaturvallisuusjärjestelmä on tehokas ja kykenee tukemaan terrorismintorjuntaa Suomen ulkorajoilla. Rajavartiolaitos, Tulli ja poliisi osallistuvat EU:n raja- ja merivartioston rajaturvallisuusoperaatioihin, joiden yhteydessä huomioidaan myös laajamittaisen maahantulon, sen järjestämisen ja ihmiskaupan terrorismiin liittyvät kytkökset. Tulli toimeenpanee osaltaan EU:n yhteistä riskienhallintajärjestelmää mm. varmistamalla tavaraliikenteen turvallisuutta ja vaarattomuutta, millä tehostetaan ulkorajojen valvontaa. Rajavartiolaitos ja poliisi kehittävät suurlähetystöissä ja konsulaateissa toimivien yhdyshenkilöidensä kykyä tunnistaa ja käsitellä tietoa, jolla voi olla vaikutusta terrorismin uhkaan Suomessa. Europolin, Frontexin ja jäsenmaiden turvallisuusviranomaiset käyvät aktiivista tiedonvaihtoa ja ylläpitävät yhteisiä riski-indikaattoreita.

Päävastuutaho: sisäministeriö, Rajavartiolaitos

Muut vastuutahot: Poliisihallitus, Tulli, Maahanmuuttovirasto

Aikataulu: jatkuva

4. Matkailijoiden tietoisuuden lisääminen terrorismista

Ulkoministeriö tiedottaa osana matkustusturvallisuusviestintäänsä terrorismiin liittyvistä ilmiöistä ja riskeistä Suomesta ulkomaille matkustaville ja ulkomailla pysyvästi oleskeleville kansalaisille. Aihepiiri huomioidaan matkustustiedotteissa ja tarvittaessa myös sosiaalisen median kautta tapahtuvassa viestinnässä. Matkustusturvallisuuteen liittyen korostetaan matkustusilmoitusten tekemisen tärkeyttä: ilmoituksen tehneille voidaan kriisi- tai hätätilanteen edellyttäessä lähettää tekstiviestillä ja sähköpostilla tietoja ja neuvoja. Tiedottamisen kehittämisessä selvitetään mahdollisuuksia hyödyntää uusia viestintäkanavia.

Päävastuutaho: ulkoministeriö

Muut vastuutahot: suojelupoliisi

Aikataulu: jatkuva

5. Viranomaisten valmiuksien kehittäminen ulkomailla tapahtuvissa sieppaus- ja panttivankitilanteissa

Ylläpidetään ja kehitetään toimintamallia vastata suomalaisiin kohdistuviin sieppaustilanteisiin. Viranomaisten suorituskykyjen kehittämisessä huomioidaan kyky toimia myös ulkomailla sekä yhteensopivuus kansainvälisen yhteistyön tilanteissa.

Päävastuutaho: ulkoministeriö

Muut vastuutahot: sisäministeriö, Poliisihallitus, suojelupoliisi, Puolustusvoimat, Rajavartiolaitos

Aikataulu: jatkuva

6. Viranomaisten terrorismintorjunnan tilannekuvan kehittäminen ja vaihtaminen

Parannetaan viranomaisilla olevan terrorismintorjuntaan liittyvän tiedon jakamista ja vaihtamista.

Päävastuutaho: sisäministeriö, Poliisihallitus, suojelupoliisi

Muut vastuutahot: Rajavartiolaitos, Tulli, Puolustusvoimat, valtioneuvoston tilannekeskus, Maahanmuuttovirasto

Aikataulu: jatkuva

7. Viranomaisten kybertoimintakyvyn tehostaminen terrorismintorjunnassa

Puolustusvoimat jatkaa oman kyberpuolustuskyvyn tehostamista kehittämällä tiedustelu- ja valvontakykyä, kansainvälistä yhteistyötä ja sotilastiedustelun tiedonhankintamenetelmiä, joilla voidaan tarvittaessa tukea vastuuviranomaisia kyberterrorismin vastaisessa toiminnassa. Poliisin Kyberrikostorjuntakeskuksen toimintakykyä vahvistetaan ja rakennetaan tietoverkkotiedustelujärjestelmä tallennusalustoineen. Suojelupoliisi kehittää ja vahvistaa kybersuorituskykyään siviilitiedustelussa ja kybertiedustelun torjunnassa yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa myös terrorismintorjunnan näkökulmasta. Tehostaminen toteutetaan Suomen kyberturvallisuusstrategian 2019, ja sisäisen turvallisuuden selonteon linjausten mukaisesti. Lisäksi tehostaminen sovitetaan yhteen liikenne- ja viestintäministeriön kyberturvallisuuden kehittämisohjelman kanssa.

Päävastuutaho: puolustusministeriö, sisäministeriö

Muut vastuutahot: Puolustusvoimat, Poliisihallitus, suojelupoliisi

Aikataulu: jatkuva

8. Kansallisen ja kansainvälisen yhteistyön kehittäminen CBRNE-asioissa¹

Kansainvälistä yhteistyötä edistetään aktiivisesti unionin pelastuspalvelumekanismen rescEU-valmiusreserviin tarjottavaksi valmisteltavien CBRN-valmiuksien sekä CBRNE-valmiusvarastoinnin kautta. Ko. valmisteluun haetaan rescEU-rahoitusta. Kansainvälisessä

¹ Lyhenne CBRNE tulee sanoista *chemical* (kemialliset aineet), *biological* (biologiset taudinaiheuttajat), *radiological* (radioaktiiviset aineet), *nuclear* (ydinaseet) and *explosives* (räjähteet).

avunannossa hyödynnettävien valmiuksien kehittämisellä voidaan vahvistaa myös kansallista CBRN-valmiutta ja edistää viranomaisyhteistyötä CBRN-tilanteissa kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Kansallisen CBNRE-strategian tunnistamia kehityskohteita edistetään edelleen aktiivisesti. Tiedustelun, tilanteen tunnistamisen ja tutkinnan kyvykkyyksiä vahvistetaan viranomaisyhteistyössä vastuutahojen koordinoimana.

Päävastuutaho: sisäministeriö

Muut vastuutahot: Puolustusministeriö, ulkoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, Puolustusvoimat, Säteilyturvakeskus, Poliisihallitus, suojelupoliisi, Rajavartiolaitos, Tulli

Aikataulu: jatkuva

9. Valtioneuvoston häiriötilanteiden hallintamallia käytetään yhdenmukaistamaan toimintatapoja

Kehitetään valtioneuvoston tasolla häiriötilanteen hallinnan toimintamalleja siten, että ne tukevat tarvittaessa viranomaisten kykyä toimeenpanna suunnitellut välittömät valtakunnalliset tilanteiden hallinnan toimenpiteet terroristisen teon uhatessa tai sen tapahduttua Suomessa tai sen lähialueilla. Valmiuspäällikkökokouksen rooli huomioidaan edellä mainituissa tilanteissa tilanneymmärryksen luomisessa ja tilannekuvan yhteensovittamisessa eri hallinnonalojen vastuiden mukaisesti.

Päävastuutaho: valtioneuvoston kanslia

Muut vastuutahot: kaikki ministeriöt

Aikataulu: jatkuva

10. Viranomaisviestinnän yhdenmukaistaminen

Käytetään valtioneuvoston kanslian tehostetun viestinnän ohjeen mukaista toimintamallia ja valmistellaan viranomaisten yhteiset strategiset viestit, joita voidaan käyttää koordinoitusti viranomaisviestinnässä terrori-iskun jälkeen. Osallistutaan kansainvälisen Isisin vastaisen koalition ja muuhun kansainväliseen viestintäyhteistyöhön terrorismia ennalta estävän ja torjuvan viestinnän edistämiseksi.

Päävastuutaho: valtioneuvoston kanslia

Muut vastuutahot: kaikki ministeriöt

Aikataulu: jatkuva

11. Tärkeiden kohteiden, toimijoiden ja toimintojen sietokyvyn parantaminen

Edistetään yhteiskunnan kannalta tärkeiden kohteiden, kuten kriittisten viranomaiskiinteistöjen, toimijoiden ja toimintojen omaehtoista suojaamista, ohjaamista ja valvontaa riskitietoisesti.

Päävastuutaho: sisäministeriö, Huoltovarmuuskeskus

Muut vastuutahot: toiminnanharjoittajat, valvovat viranomaiset

Aikataulu: jatkuva

12. Pehmeiden kohteiden ja julkisten tilojen suojaaminen

Hyödynnetään sisäministeriön valmisteleman yleisten alueiden ja julkisten tilojen turvallisuuden parantamisen hankkeen toimenpide-ehdotukset sekä suositukset poliisin ja keskeisten julkisia tiloja hallinnoivien toimijoiden yhteistyössä. Varmistetaan ennalta estävän turvallisuustyön toteutuminen yleisötapahtumissa ja muissa kokoontumisissa huomioiden yhteistyö erityisesti kuntien kanssa. Viranomaiset kouluttavat tapahtumanjärjestäjiä uusista turvallisuusuhkista ja niiden huomioimisesta turvallisuussuunnittelussa.

Päävastuutaho: sisäministeriö

Muut vastuutahot: Poliisihallitus

Aikataulu: jatkuva

13. Viranomaisten välisen tiedonvaihdon lisääminen ja kehittäminen maahanmuuttohallinnossa

Riskihenkilöiden tunnistamista tehdään moniviranomaisyhteistyönä, jolla tuetaan terrorismin ennalta ehkäisyä ja torjuntaa. Ulkomaalaisasioissa tehtyjen havaintojen käsittelyä ja tiedon analysointia kehitetään ja vahvistetaan. Osallistutaan aktiivisesti EU-tason hankkeisiin ja lainsäädännön valmisteluun, jolla pyritään kehittämään jäsenvaltioiden toimivaltaitten viranomaisten välistä tiedonvaihtoa.

Selvitetään kansallisen ID-keskuksen perustaminen oleskeluluvan, turvapaikan tai kansalaisuuden hakijoiden henkilöllisyyden selvittämiseksi poikkihallinnollisella yhteistyöllä. Selvityksessä arvioidaan muun muassa, miten ID-keskuksen toiminta olisi tarkoituksenmukaista organisoida, ja mitä ID-keskuksen perustaminen edellyttäisi etenkin organisaation, lainsäädännön, taloudellisten vaikutusten sekä tavoiteltujen yhteiskunnallisten vaikutusten osalta.

Päävastuutahot: sisäministeriö, Maahanmuuttovirasto, Poliisihallitus

Muut vastuutahot: suojelupoliisi, Rajavartiolaitos, ulkoministeriö

Aikataulu: jatkuva

14. Kansallisen turvallisuuden vaatimusten huomioiminen kaikissa ulkomaalaisasioissa

Otetaan ulkomaalais- ja kansalaisuuslainsäädännön soveltamisessa tarkasti huomioon terrorismin torjunnan kannalta riskihenkilöiden tunnistaminen ja toiminta näiden maahan tulon ja oleskelun perusteen arvioimiseksi, tarvittaessa siihen puuttumiseksi ja palauttamisen tehostamiseksi perus- ja ihmisoikeuksia kunnioittaen. Varmistetaan hyvin ohjattu ja toiminnallisesti laadukas turvapaikanhakijoiden vastaanottojärjestelmä, millä voidaan myös ehkäistä radikalisoitumista sekä tunnistaa huolta aiheuttavaa toimintaa ja henkilöitä varhaisessa vaiheessa.

Päävastuutaho: Maahanmuuttovirasto

Muut vastuutahot: suojelupoliisi, Poliisihallitus, Rajavartiolaitos, ulkoministeriö

Aikataulu: jatkuva

15. Kansallisen väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennalta ehkäisyn toimenpideohjelman 2019–2023 täytäntöönpanon jatkaminen

Varmistetaan terrorismintorjunnan toimenpiteiden yhdenmukaisuus kansallisen toimenpideohjelman kanssa huomioiden erityisesti nuorten, naisen ja uskonnollisten yhteisöjen osallistaminen. Oikeusministeriö jakaa vuosittain väkivaltaisen radikalisoitumisen ennaltaehkäisyä tukevaan toimintaan ja toimintamallien kehittämiseen ja niiden vaikutusten arviointiin valtionavustuksia hankkeille, joista päätetään oikeusministeriön asettamassa poikkihallinnollisessa työryhmässä.

Päävastuutaho: sisäministeriö

Muut vastuutahot: Poliisihallitus, suojelupoliisi, opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetushallitus, oikeusministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, Maahanmuuttovirasto

Aikataulu: 2022–2023

16. Terrorismintorjuntaa tukevan tutkimustoiminnan kehittäminen

Toteutetaan vuosittain tutkimushankkeita tutkimukseen perustuvan tiedon lisäämiseksi terrorismintorjunnassa ja väkivaltaisen radikalisoitumisen ennalta ehkäisyssä.

Päävastuutaho: sisäministeriö

Muut vastuutahot: ministeriöt, Puolustusvoimat

Aikataulu: jatkuva

17. Koulutuksen tuottaminen terrorismiin liittyvien ilmiöiden tunnistamiseksi

Annetaan koulutusta viranomaisille ja keskeisten järjestöjen edustajille terrorismin ja väkivaltaisen radikalisoitumisen tunnistamiseksi.

Päävastuutaho: suojelupoliisi, Poliisihallitus

Muut vastuutahot: Rajavartiolaitos

Aikataulu: jatkuva

18. Poliisin ja muiden turvallisuusviranomaisten operatiivisen suorituskyvyn turvaaminen

Varmistetaan terrorismia ennalta estävän, paljastavan ja operatiivisen vasteen antavan suorituskyvyn ylläpito ja kehittäminen. Suorituskyvyn ylläpidossa ja kehittämisessä varmistetaan yhteensopivuus turvallisuusviranomaisten kesken.

Päävastuutaho: sisäministeriö, suojelupoliisi, Poliisihallitus, Rajavartiolaitos, Tulli

Muut vastuutahot: Puolustusvoimat

Aikataulu: jatkuva

19. Terroristisen tilanteen jälkihoidon kehittäminen ja parantaminen

Laaditaan viranomaisyhteistyössä toimintaohjeet ja suunnitelmat terroristisen tilanteen jälkihoidon kehittämiseksi. Jälkihoidon kehittämisessä otetaan huomioon myös terrorismin uhrien tarpeet. Viranomaisten lisäksi järjestöjen rooli tiedon ja tuen tarjoamisessa huomioidaan.

Päävastuutaho: sosiaali- ja terveysministeriö

Muut vastuutahot: sisäministeriö

Aikataulu: 2022–2025

20. Vankiloissa tapahtuvan radikalisoitumisen ennalta ehkäisy

Kehitetään vankiloissa tapahtuvan radikalisoitumisen tunnistamista ja exit-toimintaa, jonka erityisenä kohderyhmänä ovat väkivaltaiseen radikalisoitumiseen liittyvät vapautuvat vangit.

Päävastuutaho: oikeusministeriö

Muut vastuutahot: Rikosseuraamuslaitos

Aikataulu: jatkuva

21. Suojelupoliisin terrorismiin liittyvän asiantuntemuksen jakaminen

Suojelupoliisi tuottaa myös alemman suojaustason raportointia, jotta varmistetaan tiedonsaanti kaikille niille eri viranomaisorganisaatioiden henkilöille, jotka tarvitsevat tietoa työtehtävissään.

Päävastuutaho: suojelupoliisi

Aikataulu: jatkuva

22. Terrorismin rahoittamisen torjunta

Terrorismin rahoittamisen torjuntaa kehitetään voimassa olevan kansallisen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvion ja toimintasuunnitelman linjausten mukaisesti. Kehittämisessä huomioidaan kansainvälisten toimijoiden suositukset. Terrorismintorjunnan toimenpiteet tukevat rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen kansallisen viranomaisyhteistyöryhmän toimintaa.

Päävastuutaho: sisäministeriö

Muut vastuutahot: Poliisihallitus, keskusrikospoliisi, Tulli

Aikataulu: jatkuva

23. Viranomaisten yhteistoimintaharjoitukset terrorismintorjunnassa

Kehitetään viranomaisten operatiivista toimintakykyä erityistilanteissa painopisteenä poliisin, Rajavartiolaitoksen ja Puolustusvoimien erikoisyksiköiden yhteistoimintakyky sekä näiden suorituskykyjen johtaminen. Harjoituksissa huomioidaan pelastustoiminta, ensi- ja jälkihoito sekä kriittisen infrastruktuurin kohteiden toiminnanharjoittajien kanssa toteutettu yhteisharjoittelu.

Päävastuutaho: sisäministeriö, Poliisihallitus, Rajavartiolaitos, Puolustusvoimat, suojelupoliisi

Muut vastuutahot: sosiaali- ja terveysministeriö

Aikataulu: jatkuva

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Sisäministeriö PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Inrikesministeriet PB 26, 00023 Statsrådet

www.intermin.fi